

első füzetben (1972) olvasható Verseggy művének bevezetője, nyelvfilozófiai felfogásának ismertetése. Az I. k. (Pars I) „Etymologia Linguae Hungaricae” füzetei voltaképpen egy tudománytörténeti értékű leíró nyelvtan fordítását adják. A II. k. (Pars II) „Syntaxis Linguae Hungaricae” két füzete, a magyar nyelv mondatánával, csatlakozik a magyar nyelv etimológiája füzeteiben lefordított hangtanhoz és alaktanhoz. A III. k. (Pars III) „Usus aestheticus Linguae Hungaricae” a magyar nyelv törvényeinek elemzését nyújtja, s hét füzetben „a magyar nyelv művészi felhasználása” alcímmel Verseggy stilisztikai, poétikai és retorikai nézeteit tartalmazza. Ezáltal a kevesek által ismert forrásmű szakszerű fordításban magyarul is hozzáférhetővé vált.* Verseggy tudós írói hagyatékának közzététele azonban ezzel nem fejeződött be; sor kerül majd további magyar nyelven meg nem jelent írásainak átültetésére is.

Az idei emlékülés valódi meglepetése *Verseggy Ferenc kiadatlan írásai* sajtó alá rendezésének megindítása volt. Első kötete az 1780-as években írt, s jobbára általa is kiadásra szánt műveket tartalmazza. Ebből a gazdag forrásanyagból választották az emlékülés szervezői a Verseggy szobrának megkoszorúzásával befejeződő program mottóját: „... elég lesz nékem, ha szíves igyekezeteimmel az igazságnak derülését csak egy garádicsocskával előbbre mozdíthatom nemzetemnél”. Várakozással tekintünk a további kötetek megjelenése elé, amelyek változatlanul kis példányszámban (300–400 példányban) a Verseggy Könyvtár sokszorosító üzemében készülnek, de nemcsak Szolnok város jeles szülőtte emlékezetének ápolását, hanem a XVIII. és XIX. század körüli évtizedek föltárását és kutatását is szolgálják.

Hopp Lajos

Krleža-konferencia Budapestén

1982. december 2-án és 3-án került sor az MTA Irodalomtudományi Intézete és az újvidéki Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézetének rendezésében a Magyar Írók Szövetsége széklázában a „Miroslav Krleža: Hungarica” című tanácskozássra, mely a nagy horvát író életművének magyar kapcsolatait és párhuzamait kívánta bemutatni. A tanácskozáson zágrábi, újvidéki és magyarországi kutatók vettek részt. Az előadásokon, korreferátumokon és hozzászólásokon kívül kiadói szakemberek, szerkesztők részvételével kerekasztal-vitára is sor került Krleža életművének magyar fogadtatásáról. A tanácskozás szünetében nyitotta meg az író magyar műveiből rendezett kamara kiállítást Domokos János, a budapesti Európa Könyvkiadó igazgatója.

A konferencia első napján a rendező intézmények részéről Sötér István, illetőleg Bosnyák István (Újvidék) mondott bevezetőt, melyben a nagyszabású életmű magyar vonatkozásainak további kutatásának szükségességéről beszéltek. Üdvözölte a tanácskozást Jure Kaštelan költő Zágrábból, a résztvevők a szerző előadásában hallgathatták meg Juhász Ferenc Miroslav-Krleža-sírató című művét, a vendéglátó Írószövetség részéről pedig Jovánovics Miklós főtítkárral köszöntötte az egybegyűlteket.

Az előadások és korreferátumok a komparatiztika különböző módszereivel közelítették meg a krležai életmű magyar összefüggéseit. Bori Imre (Újvidék) és Lőkös István (Eger) elsősorban az író Ady-élményének következményeit vizsgálta előadásában, a genetikus kapcsolatok tipológiai párhuzamokat is eredményeztek a két életmű egyes rétegei között. Fried István (Budapest) a horvát írótt összehasonlító irodalomtörténeti szempontból tette mérlegre. Az újvidéki Thomka Beáta és Csányi Erzsébet elsősorban konkrét tipológiai analógiákat (Balázs Béla korai drámájával, illetőleg Szerb Antal regényével) mutatott be. Aleksander Flaker professzor (Zágráb) a krležai pannon-magyar kronotoposz sajátosságait taglalta, Vujicsics D. Sztoján (Budapest) kísérletet tett előadásában a horvát író életműve magyar szálainak áttekintésére és értékelésére. Bosnyák István és Bányai János (Újvidék) Krleža esztétikai felfogását, irodalomszemléletét vetette össze magyar kortársaiával: Sinkó Ervinével és

*VERSEGGY Ferenc, *A magyar nyelv törvényeinek elemzése*. Analyticae institutionum linguae Hungaricae. Ford. Bartha Lászlóné, Borók Imre, Győri Gyula, Imre István, Lukácsi Hubáné, Száz Kázmér. Lektor Szörényi László. Szerk. Szurmay E. Kiad. a Verseggy Megyei Könyvtár. Szolnok 1972–1979. 1–3. rész, 1–12 füzet.

Verseggy Ferenc kiadatlan írásai. A szöveget gondozta, jegyz. Deme Zoltán. Szerk. és előszó Szurmay E. Kiad. A Verseggy F. Megyei Könyvtár, Szolnok 1982. 265 l.

Lukács Györgyével. A magyarországi Krleža-recepció újabb szakaszának néhány kérdését vizsgálta előadásában Zvane Črnja (Zágráb).

A hozzászólások sorában Póth István (Budapest) egy kapcsolattörténeti tényt mutatott be (Krleža egyik verse megjelent Budapesten 1919-ben a Tanácsköztársaság szerb-horvát nyelvű lapjában). Varga József és Kiss Gy. Csaba (Budapest) a horvát író életművének néhány közép-európai vonatkozására hívta föl a figyelmet.

A konferencia második napján Krleža magyar fogadtatásának kérdései kerültek szóba a kerekasztal-vitában. Csuka Zoltán (Budapest) a Petrica Kerempuh balladák fordításának műhelyproblémáiról beszélt, Gerold László (Újvidék) a Krleža-drámák jugoszláviai magyar előadásairól, Vujicsics Marietta (Budapest) adalékokat mutatott be az író magyar fogadtatásáról, Páll Sándor (Újvidék) a Krleža elhunytá alkalmából közölt magyar publicisztikai írásokat elemezte.

(K. Gy. Cs.)

Intézeti hírek

(1982. január 1 – december 31.)

Vásárhelyi Miklós részt vett a Shenectady-ben (USA) rendezett, „A II. Világháború és a világsajtó” c. konferencián és előadást tartott „The Second World War and the Hungarian Press” címmel. (1982. március)

*

1982. május 18–19-én a Csehszlovák Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete tudományos konferenciát rendezett volt igazgatója, Ladislav Stoll akadémikus életművének és munkásságának elemzése céljából. A konferencián Illés László „Die Rolle der Ideologie in der Literaturgeschichte” címmel tartott előadást.

*

A Centro di Studi Storici (Narni, Olaszország) tudományos konferenciáján, melynek témája „A ferences mozgalom Dél-Umbriában, a XIII–XIV. században” volt, Szörényi László „Sulla fortuna delle opere e delle leggende di San Francesco in Ungheria” címmel tartott előadást (1982 május).

*

A Tours-i egyetem Reneszánszkutató Központja tudományos ülészakán („Les réformes: enracinement socio-culturel”) a meghívott előadók között szerepelt Klaniczay Tibor. Előadásának címe: „Conséquences culturelles de la Réforme en Hongrie.” (1982. május)

*

A Strasbourg-i egyetem Protestáns Teológiai Karán működő „Groupe de Recherches sur les nonconformistes religieux aux 16e et 17e siècles” (GRENEP) felkérésére intézetünk Reneszánszkutató Központja 1982-ben bekapcsolódott a Bibliotheca Dissidentium sorozat munkálataiba, és vállalta, hogy magyarázattal ellátott bibliográfiákat készít a magyar nem-konformista vallási gondolkodókról. A munka megbeszélésére 1982. májusában Budapestre jött André Séguenny, a sorozat szerkesztője, valamint Waclaw Urban, a lengyelországi munkák irányítója. A magyar részvételt Balázs Mihály koordinálja.

*

A Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság (AILC) 1982. augusztus 22–27. között tartotta X. kongresszusát New York-ban. Intézetünk munkatársai közül Ferenczi László a szürrealizmusról tartott kerekasztal-megbeszélésen vett részt; Karafiáth Judit „Littérature et valeurs sociales: description d'une méthode d'analyse”, Klaniczay Tibor „Maniérisme et baroque considérés sous l'aspect de la tradition et de l'innovation”, Nyirő Lajos pedig „L'aspect historique et théorique du fait littéraire” címmel tartott előadást.

*

Prof. Dr. Jan van Goudoever (Hollandia), a „Bibliotheca Unitariorum” Alapítvány elnöke 1982. október 13-án előadást tartott intézetünkben „Jan Zamoyski, a Portrait of a 16th Century Polish Nobleman, in the Context of European Renaissance” címmel.

*